

KARTA PRZEDMIOTUCykl kształcenia od roku akademickiego: **2022/2023****I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Cielesność i duchowość
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Corporeality and spirituality
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II stopnia
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	nauki medyczne
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu	Ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski
------------------------	-------------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słowni-ka</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
ćwiczenia	30	III	2

Wymagania wstępne	W_1 – podstawowa wiedza w zakresie etyki W_2 – podstawowa wiedza w zakresie wiary chrześcijańskiej i teologii katolickiej
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C_1 – w zakresie wiedzy: poznanie integralnej koncepcji człowieka jako osoby, jego duchowości (chrześcijańskiej i niechrześcijańskiej) oraz jej przejawów i związanych z tym zagadnień pochodnych.
C_2 – w zakresie wiedzy: znajomość specyficznych potrzeb religijno-duchowych osób w sytuacji choroby i śmierci, duchowego wpływu najbliższego otoczenia i sposobów szeroko rozumianej pomocy duchowej.
C_3 – w zakresie umiejętności: rozpoznawanie potrzeb religijno-duchowych pacjentów i pomoc w ich zaspokajaniu.
C_4 – w zakresie umiejętności: umiejętność podejmowania rozmów na tematy dotyczące granicznych sytuacji egzystencjalnych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_1	w teorii i praktyce pielęgniarstwa absolwent uwzględnia personalistyczną koncepcję człowieka, szeroko rozumianą duchowość pacjenta, a zwłaszcza jego potrzeby religijno-duchowe	FA.W6-KUL.
W_2	w pielęgniarstwie jako nauce o zdrowiu uwzględnia szeroko rozumiany aspekt religijno-duchowy zarówno w odniesieniu do pacjenta, jak i sprawującego opiekę medyczną, a także holistyczny (integralny) wymiar opieki pielęgniarstwiej	FA.W7-KUL.

W_3	wyjaśnia funkcjonowanie pacjenta jako osoby, biorąc pod uwagę specyficzne jego potrzeby religijno-duchowe;	FA.W8-KUL.
UMIEJĘTNOŚCI		
U_1	potrafi rozpoznawać potrzeby religijno-duchowe pacjenta i pomóc w ich zaspokojeniu	FA.U4-KUL.
U_2	analizując relację pielęgniarki (opiekuna) względem pacjenta, umie ocenić własne możliwości w zakresie psychiczno-duchowego wsparcia w sytuacji kryzysu zdrowia i choroby, a zwłaszcza towarzyszenia w sytuacji terminalnej	FA.U5-KUL.
U_3	w zakresie podstawowej psychoterapii szeroko uwzględnia aspekt religijno-duchowy (np. potrafi rozmawiać o sensie cierpienia, śmierci i życiu po śmierci)	FA.U6-KUL.
U_4	potrafi oddziaływać na najbliższe środowisko pacjenta i jego rodzinę w zakresie zapewnienia mu właściwej pomocy religijno-duchowej (opieki duszpasterskiej)	FA.U7-KUL.

IV. Opis przedmiotu / treści programowe

<p>I. Zagadnienia ogólne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojęcie duchowości i przegląd koncepcji. • Św. Jana Pawła II koncepcja człowieka jako ucieleśnionego ducha i uduchowionej cielesności. • Duchowość jako zdolność do autotranscendencji. Kwestia duchowości antropogenicznej. • Specyfika chrześcijańskiej (katolickiej) duchowości i odpowiadającej jej pobożności. • Chrześcijanin jako podmiot życia duchowego. Antropologia duchowa. • Sakramenty i modlitwa jako źródło i przejaw życia duchowego. Problem tzw. modlitwy o uzdrowienie. • Uwarunkowania życia duchowego i dynamika jego rozwoju. • Doświadczenie duchowe (mistyczne) a zdrowie psychiczne. • Zjawiska nadzwyczajne w życiu duchowym. Kryteria identyfikacji. • Tzw. „nowa duchowość” i jej niebezpieczeństwa. <p>II. Zagadnienia szczegółowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asceza humanistyczna a zdrowie. Somatyczne konsekwencje wynaturzeń religijnych. • Zniewolenia szatańskie a zdrowie psychiczne. Kryteria rozeznania. • Pacjent jako osoba. Jego potrzeby religijno-duchowe. • Duchowość osób niepełnosprawnych psychicznie. • Duchowe aspekty poczęcia, narodzin i rozwoju człowieka. • Chrześcijański sens cierpienia i starości. • Duchowe towarzyszenie osobom w stanie terminalnym. Doświadczenie śmierci. Kwestia życia po śmierci. • Samarytańska postawa pracownika opieki medycznej. • Współpraca pielęgniarki z kapłanem szpitala (duszpasterzem). • Duchowość kobiety. Przykłady świętych pielęgniarek.
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01 – W_03	Wykład konwersatoryjny	Test	Formularze testów, protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01 –	Dyskusja	Pytania kontrolne	Protokół

U_04

VI. Kryteria oceny, wagi

Ocena niedostateczna:

WIEDZA: Nie zna głównych koncepcji duchowości, specyfiki duchowości chrześcijańskiej, roli sakramentów, modlitwy i pobożności w życiu duchowym, faz rozwoju duchowego. Nie potrafi wymienić i omówić zjawisk paramistycznych oraz dokonać ich oceny. Nie ma znajomości współczesnych nurtów w duchowości.

UMIEJĘTNOŚCI: Nie potrafi opisać zasadniczych potrzeb duchowych pacjenta, ani wskazać sposobów ich zaspokojenia. Nie odróżnia zaburzeń psychosomatycznych od zjawisk religijnych. Nie rozumie duchowego sensu początku życia, cierpienia i śmierci. Nie potrafi wskazać sposobów oddziaływania na rodzinę i najbliższe środowisko pacjenta w celu zapewnienia mu komfortu psychiczno-duchowego.

Ocena dostateczna:

WIEDZA: Słabo zna główne koncepcje duchowości, specyfikę duchowości chrześcijańskiej, rolę sakramentów, modlitwy i pobożności w życiu duchowym, fazy rozwoju duchowego. Z trudem potrafi wymienić i omówić zjawiska paramistyczne oraz dokonać ich oceny. Ma bardzo ogólną znajomość współczesnych nurtów w duchowości.

UMIEJĘTNOŚCI: Z trudem opisuje zasadnicze potrzeby duchowe pacjenta i wskazuje wybiórcze sposoby ich zaspokojenia. Słabo odróżnia zaburzenia psychosomatyczne od zjawisk religijnych. Wykazuje słabe rozumienie duchowego sensu początku życia, cierpienia i śmierci. Częściowo wskazuje na sposoby oddziaływania na rodzinę i najbliższe środowisko pacjenta w celu zapewnienia mu komfortu psychiczno-duchowego.

Ocena dobra:

WIEDZA: Dobrze zna główne koncepcje duchowości, specyfikę duchowości chrześcijańskiej, rolę sakramentów, modlitwy i pobożności w życiu duchowym, fazy rozwoju duchowego. Potrafi wymienić i omówić zjawiska paramistyczne oraz dokonać ich oceny. Ma dobrą znajomość współczesnych nurtów w duchowości.

UMIEJĘTNOŚCI: Poprawnie opisuje zasadnicze potrzeby duchowe pacjenta i wskazuje sposoby ich zaspokojenia. Dobrze odróżnia zaburzenia psychosomatyczne od zjawisk religijnych. Wykazuje dobre rozumienie duchowego sensu początku życia, cierpienia i śmierci. Potrafi wskazać na sposoby oddziaływania na rodzinę i najbliższe środowisko pacjenta w celu zapewnienia mu komfortu psychiczno-duchowego.

Ocena bardzo dobra:

WIEDZA: Bardzo dobrze zna główne koncepcje duchowości, specyfikę duchowości chrześcijańskiej, rolę sakramentów, modlitwy i pobożności w życiu duchowym, dokładnie omawia fazy rozwoju duchowego. Potrafi precyzyjnie wymienić i szczegółowo omówić zjawiska paramistyczne oraz dokonać ich oceny. Ma bardzo dobrą znajomość współczesnych nurtów w duchowości.

UMIEJĘTNOŚCI: Dokładnie opisuje zasadnicze potrzeby duchowe pacjenta i wskazuje sposoby ich zaspokojenia. Precyzyjnie odróżnia zaburzenia psychosomatyczne od zjawisk religijnych. Wykazuje wnikliwe rozumienie duchowego sensu początku życia, cierpienia i śmierci. Potrafi bez trudu i w sposób wyczerpujący wskazać na sposoby oddziaływania na rodzinę i najbliższe środowisko pacjenta w celu zapewnienia mu komfortu psychiczno-duchowego.

Skala ocen na podstawie testu:

- test będzie zawierał 25 pytań zamkniętych z kilkoma (3-5) odpowiedziami do wyboru każde, w tym tylko jedna prawidłowa,
- ocena poprawnego wyboru – 1 pkt,
- skala ocen:

Ocena	Punkty
bardzo dobra	25 – 23
dobra plus	22 – 20
dobra	19 – 17
dostateczna plus	16 – 14
dostateczna	13 – 11
niedostateczna	10 – 0

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>Chmielewski M., <i>Homo spiritualis. Zagadnienie duchowości antropogenicznej</i>, w: <i>Człowiek – duchowość – wychowanie. Impulsy myśli o Anselma Grūna</i>, red. A. Fidelus, J. Michalski, Wyd. Difin, Warszawa 2020, s. 50-61.</p> <p>Gałązka W., <i>Duchowość cierpienia</i>, Warszawa 2010.</p> <p>Krzyżanowska-Łagowska U., <i>Elementy duchowości w etosie pielęgniarstwa</i>, w: <i>Powołanie jako imperatyw zawodowy. Etos polskich pielęgniarek w badaniach socjologicznych</i>, red. J. Łodzińska, S. H. Zaręba, M. Zarzecki, Warszawa 2017, s. 227-239.</p> <p>Puchalski Ch. M., <i>Uwzględnienie duchowości w opiece nad chorym – niezbędny element opieki zorientowanej na pacjenta</i>, „Medycyna Praktyczna” 2016, nr 5, s. 116-124</p>
Literatura uzupełniająca
<p>Chmielewski M., <i>Odkryć „geniusz kobiety”. Synteza myśli Jana Pawła II na temat kobiety</i>, w: <i>Mulieris dignitas. Promieniowanie kobiecości</i>, red. T. Paszkowska, Lublin 2009, s. 45-59.</p> <p>Franciszek, <i>List apostolski „Misericordiae Vultus”</i> (11 IV 2015).</p> <p>Jan Paweł II, <i>List apostolski „Salvifici doloris” o chrześcijańskim sensie ludzkiego cierpienia</i> (11 II 1984).</p>